

והרכיב — מותר.

וקשה: הרי מוכח שרבי יוסי סובר "זה וזה גורם — מותר"?

והרי תרזה, הואיל ועבודת כוכבים גרמה להם להשביח.

ולכאורה הברייתות סותרות זו את זו —

מאי לאו, האם לא נתרץ אותן כך: **הא**, הברייתא המתירה לזרוע את השדה ולשחוט את הבהמה, נשנית כדעת **רבי יוסי**, הסובר לגבי ערלה "זה וזה גורם — מותר", הילכך מותר לזרוע את השדה, ואף שהזבל גורם איסור, מכל מקום אינו הגורם היחיד להצמיח הפירות, כי גם קרקע עולם של היתר גורמת צמיחת הפירות. וכן פיטום הפרה לא נעשה בכרשיני עבודת כוכבים בלבד, שהרי אכלה לפני כן כמה וכמה אכילות של היתר.

ואם נבאר כן, מוכח שלא חילק רבי יוסי בין עבודת כוכבים לשאר איסורים, ובשניהם הוא סובר ש"זה וזה גורם — מותר".

והא, ברייתא האוסרת לזרוע את השדה ולשחוט את הבהמה, נשנית כדעת **רבנן**, הסוברים לגבי שחיקת עבודת כוכבים שאין לבערם על ידי זרייה לרוח משום שנעשים זבל, מוכח שהם סוברים "זה וזה גורם איסור" [ומה שהתירו במשנתנו לזרוע תחת אשירה בימות הגשמים, כבר תירצנו כי מה שהוא מרויח בנבייה הוא מפסיד בצל], לכן אמרה הברייתא שאסור לזרוע את השדה ולשחוט את הבהמה עד שיכלה השבח. (115) הרי שרבי יוסי מתיר אף בעבודת כוכבים.

וכי תימא, שמא תרצה לתרץ, כי **שני** ליה **לרבי יוסי בין שאר איסורין** כגון ערלה, ששם הוא מתיר, **לבין עבודת כוכבים**, ששם הוא אוסר, הואיל ואיסור הנאה מעבודת כוכבים חמור יותר משאר איסורי תורה, כי על ההנאה מעבודה זרה אמרה התורה "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם".

אי אפשר לומר כך, כי —

ומי, וכי שני ליה?!

והתניא שנינו בברייתא: **שדה שנזדבלה בזבל עבודת כוכבים, וכן פרה שנתפטמה בכרשיני** [מאכל בהמה] שהקריבו אותם לפני עבודת כוכבים או שעבדו להם —

וסיום הברייתא נאמר בשני נוסחאות, שהם שתי ברייתות —

תני חדא באחת מהם שנינו: **שדה תזרע, למרות שנזדבלה בזבל עבודת כוכבים. פרה תשחט, למרות שנתפטמה בכרשיני עבודת כוכבים.**

ותניא אידך, ובברייתא השניה שנינו: **שדה תבור, ישאינה בורה, ולא יזרענה עד שיכלה ממנה כל השבח שהשביחה הזבל.**

רבי יוסי חולקים. ולא מסתבר לומר שהם חולקים ומתירים לנטוע לכתחילה אגוז של ערלה, מטעם "זה וזה גורם מותר", כי אם כן, למה חייבה התורה לשרוף ערלה, והרי אפשר

115. ונביא דעת התוס' בקיצור: ממה שאמרה הברייתא וכן רב יהודה אמר רב "מודה רבי יוסי", משמע שחכמים חולקים עליו. ויש לדון: מה סוברים אותם החכמים, ועל איזה דין של